

The Role of Social Media in Political Society

Prepared for Ph.D Lecture @RSU, July 24, 2016

เรียบเรียงโดย ดร.สุนทร คุณชัยมั่ง – ผู้ร่วมก่อตั้ง ESG Risk Index

บทที่ 1

การทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับ Social media

1. เกริ่นนำ

- เรื่อง Social Media โดยทั่วไปเรามักจะนึกถึง Facebook Twitter Instagram ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันอยู่ในสังคมบ้านเรา แต่แท้ที่จริงแล้วในโลกของ Social media ยังมีสื่อประเภทอื่นแต่อาจจะไม่เป็นที่นิยมในบ้านเรา เช่น Linkedin, Myspace, Weibo (ของจีน) เป็นต้น และเราจะรู้จักกันในฐานะที่สื่อเหล่านี้เป็นเครื่องมือสื่อสารส่วนตัวที่เราสามารถใช้ได้แบบทุกที่ทุกเวลา (Every Where Every Time) トラブใดที่พื้นที่นั้นๆ อยู่ในบริการของเครือข่ายการสื่อสาร ทั้งแบบ Online หรือ Offline ประเด็นที่ต้องการจะกล่าวถึงเพิ่มเติมก็คือ Social media เหล่านี้ สะท้อนการอำนวยความสะดวกในเรื่องการติดต่อสื่อสารและการสนทนา ทั้งเรื่องที่เป็นส่วนตัว/ทางการ ทั้งสนองตอบต่อการสื่อสารแบบส่วนตัว/เฉพาะกลุ่ม/ทั่วไปแบบเปิดเผยต่อสาธารณะ เป็นเครื่องมือที่รองรับได้ทั้งการสื่อสารที่เป็นความลับเฉพาะ/เปิดเผยให้เป็นที่รับรู้ สารสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ยกย้าให้เป็นที่เข้าใจในเชิงโครงสร้างของ Social media ก็คือ การที่เครื่องมือการสื่อสารเหล่านี้เป็นที่นิยมมากขึ้นอย่างหลายเท่าทวีคูณ ก็เพราะมีการนำเอาเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็น Wireless ไปเพิ่มความสามารถให้การให้บริการเพื่อค้นหาหรือใช้งานข้อมูลที่รวมกันไว้ใน www ของ Notebook, Mobile phone ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมช่องทางเดิมที่ใช้ได้แต่เพียงใน Desktop
- ดังนั้น คำว่า Social media ที่เรากำลังจะพูดถึงกัน จึงไม่ใช่เรื่องของบริการที่ทันสมัยของการบริการของ www + microsite เรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่จะใช้เป็นชื่อเรียกที่เป็นที่เข้าใจว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสารใหม่ๆ เพื่อจะโยงไปยังเรื่องที่สำคัญกว่านั้น ก็คือ Internet-based infrastructure ซึ่งเป็นพื้นฐานของโลกที่เป็นปัจจุบัน

2. ประชากรเน็ต

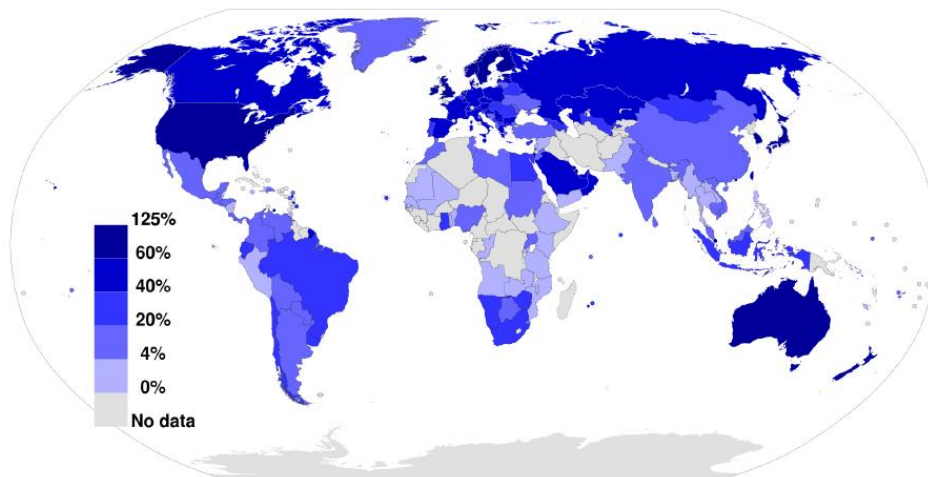
ปัจจุบัน ประชากรของโลก 7 พันกว่าล้านคน มีอินเทอร์เน็ตใช้งานแล้ว 3,576 ล้านคน คิดเป็น 49% ของจำนวนประชากร โดยภูมิภาคอเมริกาเหนือมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุดถึง 89% ของประชากร ในขณะที่อาฟริกาต่ำที่สุดเพียง 29% แต่หากพิจารณาในระดับประเทศ จะพบว่า มีบางประเทศที่ประชาชนใช้งานอินเทอร์เน็ตมากกว่าจำนวนประชากรประเทศไปแล้ว

World Internet Users and 2016 Population Stats

WORLD INTERNET USAGE AND POPULATION STATISTICS						
JUNE 30, 2016 - Update						
World Regions	Population (2016 Est.)	Population % of World	Internet Users 30 June 2016	Penetration (% Population)	Growth 2000-2016	Users % of Table
Africa	1,185,529,578	16.2 %	344,011,583	29.0 %	7,520.3%	9.6 %
Asia	4,052,652,889	55.2 %	1,766,289,264	43.6 %	1,445.3%	49.4 %
Europe	832,073,224	11.3 %	614,974,023	73.9 %	485.2%	17.2 %
Latin America / Caribbean	626,054,392	8.5 %	374,461,854	59.8 %	1,972.4%	10.5 %
Middle East	246,700,900	3.4 %	129,498,735	52.5 %	3,842.4%	3.6 %
North America	359,492,293	4.9 %	320,067,193	89.0 %	196.1%	8.9 %
Oceania / Australia	37,590,704	0.5 %	27,508,387	73.2 %	261.0%	0.8 %
WORLD TOTAL	7,340,093,980	100.0 %	3,576,810,939	48.7 %	890.8%	100.0 %

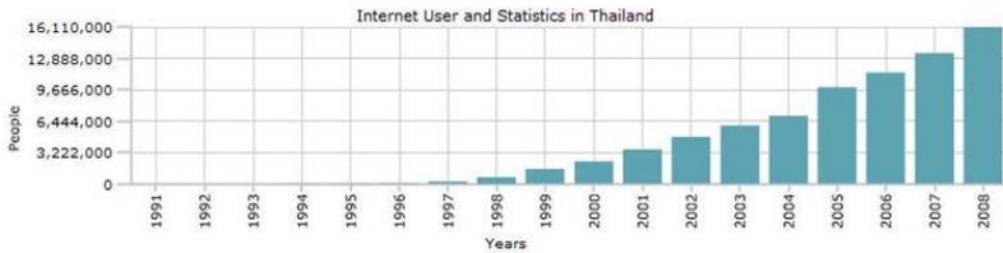
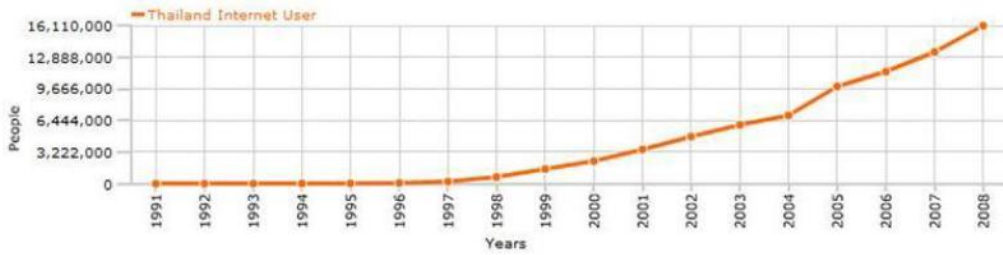
NOTES: (1) Internet Usage and World Population Statistics updated as of June 30, 2016. (2) CLICK on each world region name for detailed regional usage information. (3) Demographic (Population) numbers are based on data from the [US Census Bureau](#), [Eurostats](#) and from local census agencies. (4) Internet usage information comes from data published by [Nielsen Online](#), by the [International Telecommunications Union](#), by [GfK](#), by local ICT Regulators and other reliable sources. (5) For definitions, disclaimers, navigation help and methodology, please refer to the [Site Surfing Guide](#). (6) Information in this site may be cited, giving the due credit and placing a link to [www.internetworldstats.com](#). Copyright © 2001 - 2016, Miniwatts Marketing Group. All rights reserved worldwide.

The World of Internet

- หากพิจารณาตัวเลขเฉพาะประเทศไทย ตามตารางที่มีอยู่จะพบว่า ในปี ค.ศ. 2008 จะมีผู้จดทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตจำนวนทั้งสิ้นกว่า 16 ล้านรายการ คิดเป็น 24% ของประชากร แต่หากพิจารณาถึงอัตราการเติบโตตามกราฟ ก็จะทำให้เห็นว่าการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ย่างเข้าสู่ปี ค.ศ. 2000 และจากข้อมูลสำรวจในปี ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556) พบว่ามีพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตสัปดาห์ละ 32 ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจาก 2 ปีก่อน (ค.ศ. 2011 ที่มีการใช้งาน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) โดยมีการใช้งานผ่าน Smart Phone Tablet และNotebook ซึ่งเป็นความก้าวหน้าของบริการในด้าน IT & Infrastructure และประเภทของการใช้ก็เกี่ยวข้องกับงาน เช่น อีเมลล์ ค้นข้อมูล ในสัดส่วนมากกว่าครึ่งของกิจกรรมการใช้งาน

24 % ของคนไทยใช้อินเทอร์เน็ต

พฤติกรรมคนใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

ปี 2544	ปี 2556
การใช้งานเฉลี่ย 18 ชั่วโมง/สัปดาห์	การใช้งานเฉลี่ย 32 ชั่วโมง/สัปดาห์
	ปี 2556 ใช้มากกว่า 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ 38.5%

อุปกรณ์ที่ใช้ต่ออินเทอร์เน็ต ปี 2556

สมาร์ทโฟน	69.5%
โน้ตบุ๊ก	67.9%
แท็บเล็ต	35.3%

กิจกรรมยอดนิยม ปี 2556

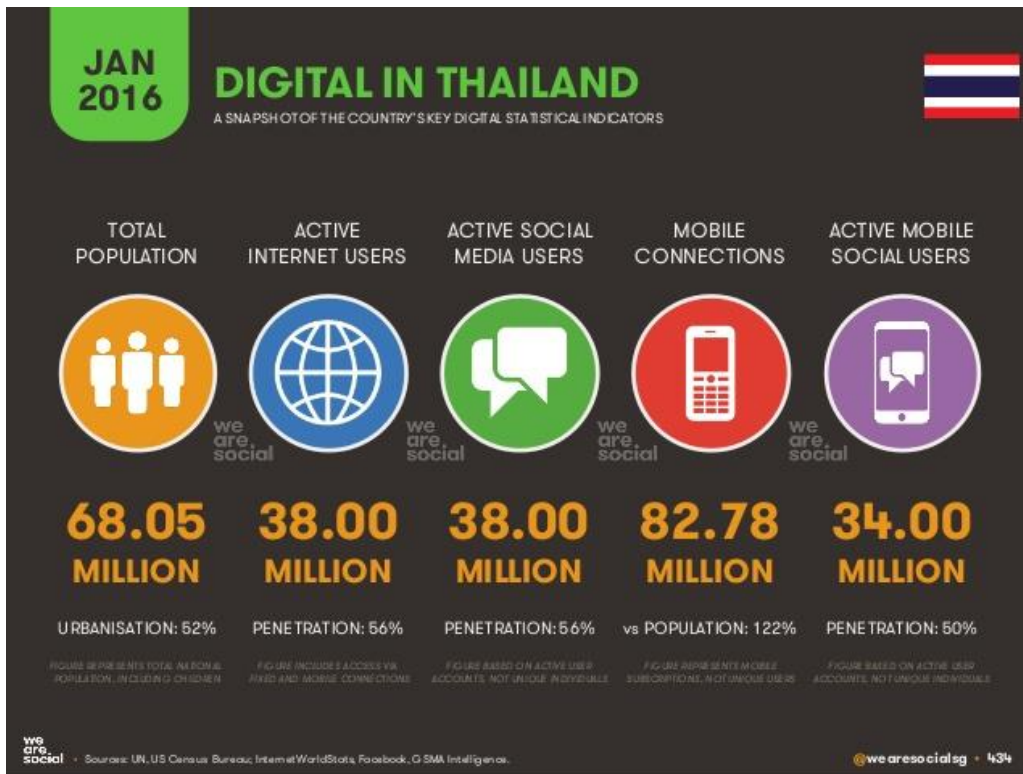
รับส่งอีเมล	54.4%
ค้นหาข้อมูล	52.5%
โซเชียลเน็ตเวิร์ก	33.2%

สถิติการใช้โซเชียลมีเดียคนไทย ปี 2556

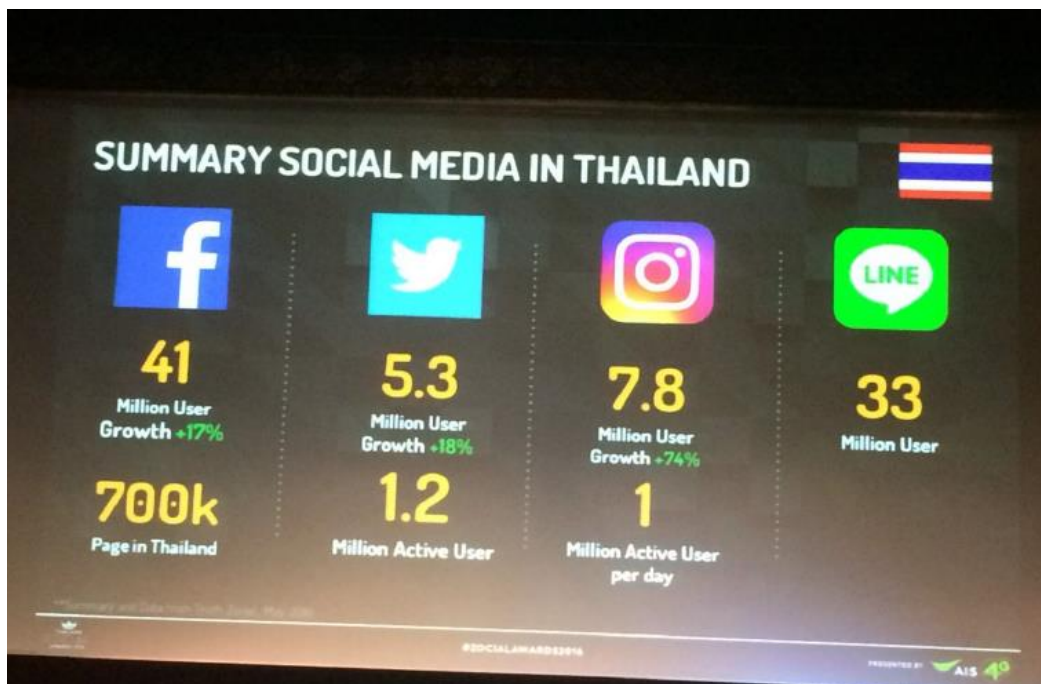
<p>อินสตาแกรม 8 แสนคนต่อวัน</p>	<p>เฟซบุ๊กกว่า 19 ยูสเซอร์ ในนี้เป็นเพจธุรกิจกว่า 3 แสนเพจ</p>	<p>ยูทูปกว่า 1.8 ล้านวิดีโอ</p>
--	---	--

ที่มา : สพอ.

- เฉพาะการใช้งานอินเทอร์เน็ตและ Social media ของไทย มีการสำรวจข้อมูลโดย We Are Social ดิจิตอลเอเจนซีชื่อดังในสิงคโปร์ซึ่งออกรายงานชื่อ Digital in 2016 พบว่าประชากรของ ไทย 68 ล้านคน (52% อาศัยในเมืองและเขตเทศบาล) มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ 38 ล้านคน มีการใช้งาน Social media 38 ล้านคน มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ใช้งานอยู่ 82 ล้านเครื่อง เป็นเครื่องที่สามารถใช้งานร่วมกับ Social media ได้ 34 ล้านเครื่อง

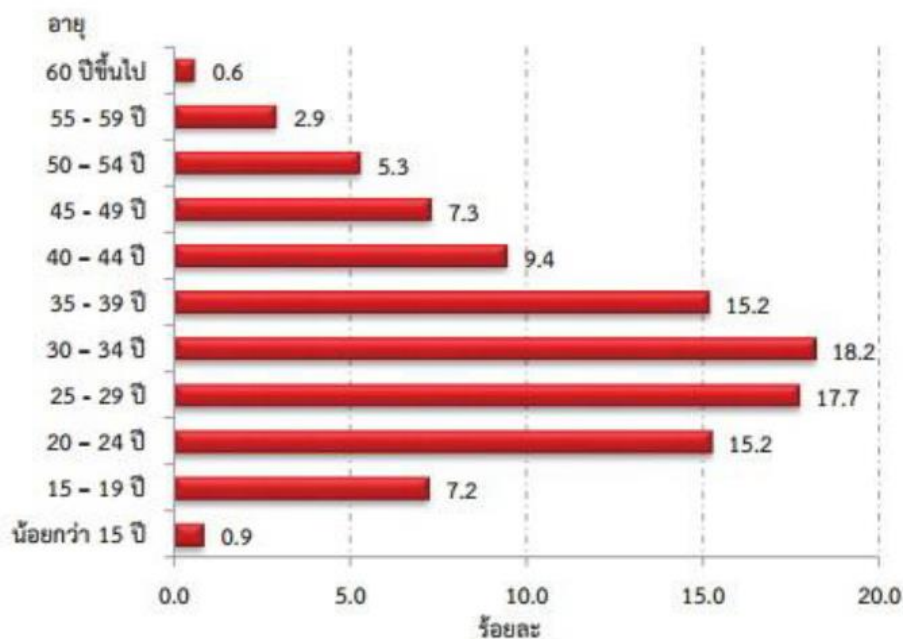
- จากข้อมูลของ AIS ที่ใช้เผยแพร่ในงาน Social media awards เมื่อปลายปี ค.ศ. 2015 ระบุว่าในไทยมีการใช้งาน Social media โดยมี Facebook มากถึง 41 ล้านบัญชี Line 33 ล้านบัญชี Instagram 7.8 ล้านบัญชี Twitter 5.3 ล้านบัญชี ในรายการของ Facebook นั้น ไทยเป็นผู้ใช้งานเป็นลำดับ 8 ของโลก และมีอัตราการเติบโต 17% ในขณะที่ Facebook โลกเติบโตเฉลี่ย 14%

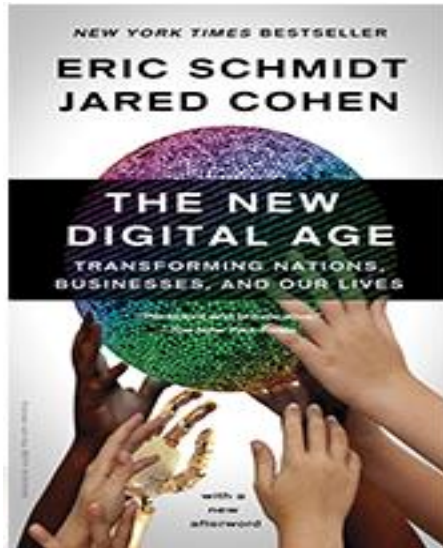

- อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการใช้งานอินเทอร์เน็ตและ Social media นี้จะมีความเกี่ยวข้องกับอายุของผู้ใช้งาน ลักษณะของการทำงานที่เป็นคนในเมืองและชนบท โดยในเบื้องต้นนี้ มีสถิติเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทย ซึ่งจะเป็นคนที่มีอายุระหว่าง 15 - 50 ปี (รวมกัน 90%) - โดยเฉพาะคนในวัยเริ่มทำงาน

ภาพ 3 ร้อยละของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ

- “...ข้อมูลข่าวสารที่ฟุ้งกระจายอยู่ไปทั่วในสังคม เปรียบเสมือนการล่องลอยไปทั่วของ “ก้อนเมฆ” (Cloud) ที่เต็มไปด้วยข้อมูลเรื่องราวต่างๆ นานาที่ถูกกำกับแบบระยะไกลโดยผู้บริการในระบบอินเทอร์เน็ต มากกว่าที่จะเป็นใครคนใดคนหนึ่งในที่นั้นๆ หรือคนใดคนหนึ่งที่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ พื้นที่ดังกล่าวกลายเป็นที่ที่มีผู้ใช้และเครือข่ายเป็นจำนวนมากที่สามารถเข้าถึงการใช้บริการข้อมูลเหล่านั้นได้...”
- ประเด็นสำคัญที่ ผู้บริหารของ Google ทั้ง 2 พุดไว้ก็คือ ข้อมูลที่ไหลเวียนกันอย่างเข้มข้นนั้น จะนำไปสู่การปฏิวัติใหม่ของโลกข้อมูลดิบ ที่รู้จักกันในนาม Data Revolution เพียงแต่ว่า จะมีใครเห็นสำคัญของ Infrastructure & Distribution ในเรื่องเหล่านี้หรือไม่ มีตัวอย่างของการใช้งานจากหลายๆ กรณีที่ไม่เคยมีหรือทำได้มาก่อน เช่น
  - Malawian - การจัดการต่อความเชื่อที่ขัดต่อการจัดการสาธารณสุข
  - Young people in Yemen - ใช้เป็นพื้นที่ในการปะทะกับความคิดของคนสูงวัยของชนเผ่า
  - Indian holy man # Internet Information
  - Ohio State University, this effect is weaker than perceived
  - การใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีเพื่อการฟื้นฟูโบราณสถาน ฯลฯ

Data Revolution

P.35

การใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีเพื่อการฟื้นฟูโบราณสถาน ฯลฯ

Ohio State University, this effect is weaker than perceived

Malawian-การใช้การต่อความเชื่อที่ผิดของการจัดการสาธารณสุข

Young people in Yemen - ใช้เน็ตเพื่อหาโปรแกรมเพื่อหาความผิดปกติของระบบร่างกาย

Indian holy man # Internet Information

Eric Schmidt
EXECUTIVE CHAIRMAN OF GOOGLE

Jared Cohen
DIRECTOR OF GOOGLE IDEAS

- ปรากฏการณ์ของการใช้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการประเด็นทางสังคมนั้น Uninor ซึ่งเป็นบริษัทบริการด้าน IT & Communications ในอินเดีย ได้นำไปสร้างกิจการเพื่อสังคมสำหรับการสร้างงานใหม่ให้กับประชาชนในระดับล่างในอินเดีย โดยนำเอาข้อมูลความต้องการแรงงานของเมือง/บริษัท ไปบอกต่อกันในรอบนอกของเมือง/ชุมชน ผ่านการทำงานร่วมกันของมูลนิธิ hand in hand ซึ่งหลังการจัดตั้งมูลนิธิดังกล่าว ปรากฏว่ามีการสร้างงานไปแล้วมากกว่า 1 ล้านรายการ และมีเป้าหมายของการสร้างงานนี้ไปได้ 5 ล้านรายการในปี ค.ศ. 2020

Uninor นำเอาความเชื่อที่มีต่อประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการสื่อสารโทรคมนาคม ไปพัฒนาร่วมกับองค์กรภาคสังคม 3 แห่ง คือ GSMA mWomen / Cherie Blaire Foundation for Women และ Hand in Hand India จัดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้าและสังคมที่มีประโยชน์
 (ข่าวสารในระดับหมู่บ้าน เพื่อสร้างโอกาสและงาน
 Uninor ได้รับรางวัลนวัตกรรมจาก Porter Prize 2013

โครงการเพื่อสังคมที่ Uninor สามารถสร้างงานอาชีพให้กับสตรีในอินเดียในขณะเดียวกันก็สร้างยอดขาย (ซิมการ์ด) ไปพร้อมกัน
 เป็นผลมาจากความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารข้อมูลทางการตลาด — เป็นส่วนตัว (ต่อเนื่องจากการไปใช้บริการจาก ศูนย์ บริการข้อมูลอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน)

- ประเด็นสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ Eric Schmidt & Jared Cohen ได้พูดถึงโลกอนาคต ก็คือ มิติของความขัดแย้งทางสังคมในโลกของการจัดระเบียบข้อมูลข่าวสาร จะเป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับ Privacy กับ Security ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของ Connectivity ในทางการเมืองจะเห็นได้จาก

ความขัดแย้งเรื่องสิทธิการเข้าถึงข้อมูลของพลเมืองและการต่อต้านการจัดการรวมศูนย์ของรัฐ โดยทั้งสองเห็นว่า ความขัดแย้งในเรื่องเหล่านี้จะคล้ายๆ กับมิติของเผด็จการกับประชาธิปไตยในเรื่องการเมืองเดิม

เก็บความมาเล่าต่อ

- P.34

... ในพื้นที่สังคมข้อมูลข่าวสารนี้ ผู้คนและสถาบันทางสังคมต่างจะให้ความสำคัญกับความ เป็น Privacy/ Security ซึ่งเป็นระเบียบทางสังคมหรือ Connectivity ที่ช่วยกันสร้างขึ้นมาใหม่ - จะเกี่ยวข้องกับความเป็น Citizens ในอนาคต - ในที่นี้เรื่องนี้ สังคมจะเกี่ยวข้องและขัดแย้งกัน คล้ายๆ กับ Dictators/Democrats

Eric Schmidt
EXECUTIVE CHAIRMAN OF GOOGLE

Jared Cohen
DIRECTOR OF GOOGLE IDEAS

ความสำคัญของโลกสังคมวิทยา

- Manuel Castells อธิบายถึงความสามารถที่เกิดขึ้นใหม่ของ Internet - Based/Social media ไม่ว่าจะเป็น Email, YouTube และ Blog ที่สามารถเลือกทำงานได้ทั้งแบบเจาะจงและแบบกระจายต่อสาธารณะ ซึ่งเป็นลักษณะของการบวกรวมระหว่างการทำงานของ Broadcast structure และ Interpersonal structure ยิ่งไปกว่านั้น ยังสะท้อนการกำหนดประเด็น วาระ ทิศทางของข้อมูลข่าวสารไปจาก “ตัวตนของปัจเจก”
- Manuel Castells เรียกความสามารถที่เกิดขึ้นใหม่ของการสื่อสารนี้ว่า Mass - Self Communication

Mass - Self Communication

โครงสร้างของการสื่อสารและโครงสร้างของสังคมได้ก้าวข้าม "ตัวกลาง" ไปแล้ว

http://www.manuelcastells.info/en/cv_index.htm

เสนอบทความเรื่องนี้
ปลายปี 2011

Manuel Castells ได้เรียกขานการสื่อสารในยุคปัจจุบันที่มีเครื่องมือการสื่อสารที่สามารถสื่อสารได้แบบเจาะจง พร้อม ๆ สามารถสื่อสารในจำนวนแบบไม่จำกัดหรือแบบที่ Mass Communication เช่น massive email-list (และสามารถจะสื่อสารที่มีอยู่แล้วใน Social Media เช่น YouTube , Blog กระจายซ้ำออกไปอีก)

การสื่อสารดังกล่าว มีคุณลักษณะ 3 ประการคือ 1) self-generated (by more or less professional individual users), 2) self-directed (particular addresses), 3) self-selected (in using Internet sources) Castells เห็นการสื่อสารที่ผสมผสานโครงสร้างของการสื่อสาร 3 รูปแบบเข้าด้วยกัน คือ interpersonal, mass and mass-self communication

- ความสามารถของปัจเจก และโครงสร้างการสื่อใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกปัจจุบัน สอดคล้องกับ Sheryl Sandberg, COO ของ Facebook ที่กล่าวถึงแง่มุมหนึ่งของสังคมที่กำลังมีการส่งผลต่อไปจากการทำงานของ Social media ในเวที World Economic Forum ที่ Davos เมื่อต้นปี ค.ศ. 2015 ว่า Social media กำลังทำหน้าที่เปลี่ยนประวัติศาสตร์ของอำนาจจากที่ที่มีอำนาจรวมศูนย์ที่กำลังทำลายจากผู้ไม่มีซึ่งอำนาจมาก่อน เพราะในปัจจุบันนี้จะพบเห็นว่าใครต่อใครในสังคม ก็สามารถจะแสดงออกซึ่งสิทธิและความคิดต่อสาธารณะได้

https://www.youtube.com/watch?v=PjW_GSv_Qm0

บทที่ 2

สื่อกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

1. การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากโรงพิมพ์และสื่อสิ่งพิมพ์

- หัวข้อที่จะพูดถึง มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองและสังคม ดังนั้น ในเบื้องต้นที่จะเล่าให้ฟัง ก็คือ ผลของข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารข้อมูลความรู้ และการรับรู้ของผู้คนในสังคมนั้น ได้นำไปสู่ อะไรบ้าง ตัวอย่างแรกเป็น ส่วนหนึ่งจากหนังสือเรื่องชาตินิยมและหลังชาตินิยมของ อ.ธีรยุทธ บุญมี ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญจากผลของสิ่งประดิษฐ์ ในคริสต์ทศวรรษ 1450s เรื่องโรงพิมพ์ ของโยฮัน กูเทนแบร์ก ที่ช่างเหล็กและนักประดิษฐ์ชาวเยอรมัน ทำให้ความสามารถของการ พิมพ์หนังสือโดยเครื่องจักรเปลี่ยนไปจากเดิม

Communication !

Changing in the World

การทำงานความรู้ 6 เรื่อง คือ กระดาษ, ตัวเรียงพิมพ์, การหลอมโลหะ, แท่นพิมพ์, หมึกพิมพ์ และภาษา

การพิมพ์คัมภีร์ไบเบิลในปี ค.ศ. 1456 ทำให้การเผยแพร่ข้อมูลหรือหนังสือเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ... นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการรวมศูนย์อำนาจของคริสตจักรและวาติกัน (ธีรยุทธ บุญมี. (2547). ชาตินิยมและหลังชาตินิยม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สายธาร.

- การพิมพ์ที่เกิดขึ้นใหม่ในครั้งนั้น ทำให้การพิมพ์คัมภีร์ไบเบิลขยายตัวไปอย่างกว้างขวาง ทำให้การรับรู้เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับคำสอนของคริสต์ศาสนายาวตัวออกไปอย่างรวดเร็ว และเกิดความรู้โดยการตีความอย่างกว้างขวาง สิ่งเหล่านี้ได้นำไปสู่การคลายตัวลงของความสัมพันธ์ระหว่างบาทหลวงกับศูนย์กลางของคริสตจักรในกรุงวาติกันในเวลาต่อมา อนึ่ง นิกายโปรเตสแตนต์ที่ก่อตั้งโดยมาร์ติน ลูเทอร์ ประกาศแยกตัวออกจากคาทอลิกในปี ค.ศ. 1529 หลังก่อตั้งขบวนการปฏิรูปศาสนาขึ้นในปี ค.ศ. 1517

2. The Voice of the Arabs

- Gamal Abdel Nasser ได้ก่อตั้ง United Arab Republic เพื่อรวมความเป็นเอกภาพและปฏิบัติเพื่อชนชาติอาหรับขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1958 - 1961 โดยรวมรัฐอิสลามในแถบตะวันออกกลาง /

เมดิเตอร์เรเนียน - เนื้อทะเลทรายซาฮารา ตั้งแต่บริเวณบางส่วนของภาคตะวันตกอิรักในปัจจุบันไปจรดโมร็อกโก

- การรวมชาวมุสลิมดังกล่าวเกิดขึ้นได้ ส่วนหนึ่งมาจากผลของการสื่อสารโดยวิทยุคลื่นสั้น (สำหรับการสื่อสารในระยะไกล) และคลื่นกลาง (สำหรับการสื่อสารในอียิปต์) ที่มีการก่อตั้งขึ้น สถานีวิทยุเพื่อเสียงคนอาหรับ - The Voice of the Arabs ในวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1953

Communication !

Changing in the World 621 kHz on Mediumwave to Egypt
9.964 kHz on Shortwave to the surrounding region

4 July 1953,

The Voice of the Arabs was one of the first and most prominent Egyptian transnational Arabic-language radio services. Based in **Cairo**, the service became known as the main medium through which former Egyptian President **Gamal Abdel Nasser** spread his messages on Arab unity and revolutions across the Arab world (http://en.wikipedia.org/wiki/Voice_of_the_Arabs)

Gamal Abdel Nasser, Arabic: جمال عبد الناصر (Born January 15, 1918, Alexandria, Egypt—died September 28, 1970, Cairo), army officer, and politician (1954–56), and then president (1956–70) of Egypt who became a controversial leader of the Arab world, creating the short-lived **United Arab Republic** (1958–61).

3. เทปคาสเส็ตและการปฏิวัติอิสลามในอิหร่าน

Communication !

Changing in the World The Iranian Revolution (1977-1979)

Small Media, Big Revolution: Communication, Culture, and the Iranian Revolution

.....Clandestinely smuggled audio cassette tapes of Ayatollah Khomeini speaking about the revolution played a key role in the movement's mass mobilization, and led Abolghasem Sadegh, an official with the Ministry of National Guidance, to note that *"tape cassettes are stronger than fighter planes."* Ayatollah Khomeini's speeches, circulated through such covert methods, emphasized the power of unarmed resistance and noncooperation. *In one speech, he said, "The clenched fists of freedom fighters can crush the tanks and guns of the oppressors."* .....

ชาวยุโรปผู้ รุกลอบศ โค
ณปี ๑๙๗๙ ได้บุกเข้ายึดครอง
อิหร่าน ผู้ทำการยึดครอง
อำนาจของประเทศอิหร่าน
พื่อ เรา ปล่อยไว้ ของ
อิหร่านซึ่งได้รับการ
สนับสนุนจากประเทศ
สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ.
๒๕๒๓ ปรากฏการณ์ปฏิวัติ
อิสลาม และประเทศอิหร่าน
อิหร่านอิหร่าน

- การปฏิวัติอิสลามอิหร่านที่เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1977 - 1979 ที่นำโดยผู้นำทางศาสนาอิสลาม อายะตุลลอฮ์ โคมัยนี ผู้อาจารย์โค่นล้มอำนาจการปกครองในระบบกษัตริย์ของพระเจ้าชาห์ มูฮัมหมัด เรซา ปาร์เลวี การเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิวัติโดยมวลชนขนาดใหญ่ของโคมัยนี ที่ถูกเนรเทศไปอยู่ต่างประเทศในครั้งนั้น เขาอาศัย “เทปคาสเส็ต” อันสำเนาเสียงการปราศรัยทางการเมืองโดยอิงหลักศาสนา (เทศนาธรรม) แล้วแจกจ่ายไปตามมัสยิดต่างๆ ทั้งในกรุงเตหะราน และเมืองใหญ่ต่างๆ เป็นการอาศัยแนวทางของการสื่อสารและงานวัฒนธรรมเพื่อสร้างกองทัพมวลชนเพื่อการปฏิวัติ - หนึ่งในคำพูดที่ผู้คนจำได้ก็คือ “จงรวมพลังกันสู้กับบรรดองและป็นของ ผู้กดขี่เพื่อปลดปล่อยอิสราภาพ”
- ศักยภาพของเทปคาสเส็ตคำปราศรัยของโคมัยนี นั้น ผู้นำต่อต้านการเคลื่อนไหวมวลชนของฝ่ายรัฐบาลในขณะนั้น มีบันทึกไว้ว่า “อำนาจภาพของเทปคาสเส็ตของโคมัยนี มีมากกว่าปีกลติดเครื่องบินปราบจลาจลของฝ่ายรัฐบาล” นักวิชาการขนานนามการต่อสู้ในครั้งนั้นของการปฏิวัติอิสลามอิหร่านว่า “เทปคาสเส็ต” สื่อเล็กๆ ที่สามารถสร้างพลังให้กับการปฏิวัติได้

4. พฤษภาคมมิม

- การชุมนุมของปัญญาชน คนชั้นกลางในเมืองหลวงของไทยในเดือนพฤษภาคม 2535 (ค.ศ. 1992) เพื่อขับไล่รัฐบาลทหารที่สืบทอดอำนาจจากการปฏิวัติ ขับไล่รัฐบาลสุจินดา คราประยูร การชุมนุมที่เกิดขึ้นในครั้งนั้น ส่วนหนึ่ง เกิดจากการนำของขบวนการนักศึกษา อีกส่วนหนึ่ง เกิดขึ้นจากการระดมกำลังคนของปัญญาชน คนชั้นกลาง เอ็นจีโอ และคนทำงานในเมืองหลวง ที่ติดตามการพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยมาโดยลำดับ การปะทะกันระหว่างทหารกับขบวนการมวลชนในครั้งนั้น นำไปสู่การล้มตาย บาดเจ็บ ฯลฯ และเป็น Milestone สำคัญของประวัติศาสตร์และพัฒนาการในระบอบประชาธิปไตยของไทย การที่มีผู้คนชนชั้นกลางเข้ามาร่วมสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างล้นหลาม จนนำไปสู่ความพ่ายแพ้ทางการเมืองของรัฐบาลทหารพรรคสามัคคีธรรม ในครั้งนั้น ด้านหนึ่ง มาจากความสามารถที่ทรงพลังของเครื่องมือการสื่อสารสมัยใหม่ทั้ง Fax & Mobile phone (ของคนชั้นกลาง)

Mobile Phone & Political Movements in Thailand, 1992

- แต่ในครั้งนั้น ไม่มีนักวิชาการทางสังคมศาสตร์หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมาศึกษาอย่างจริงจัง แม้กระทั่งหนังสือ “มือถือมือถือ” ของ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ก็เน้นไปยัง Locus ของประชาชนที่นิยมการเลือกตั้ง การเข้าร่วมทางการเมืองที่ต่างกันระหว่างคนในเมืองกับคนชนบท (สองนคราประชาธิปไตย)

การเมืองแบบเน้นมวลชนขนาดใหญ่ / ประชาธิปไตยทางตรง

5. ในช่วงปลายคริสต์ทศวรรษที่ 1980s มีเหตุการณ์ที่เป็นช่วงสำคัญของโลกและการพัฒนาประชาธิปไตย โดยมี 3 ระลอกคลื่น คือ
  - 1) การล่มสลายของระบอบสังคมนิยม/การล่มสลายของสหภาพโซเวียต เริ่มตั้งแต่การคลายตัวลงของกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก เช่น โปแลนด์ การแยกประเทศเช็กโกสโลวาเกีย โรมาเนีย ฮังการี และเยอรมันตะวันออก (การพังทลายกำแพงเบอร์ลินในปี ค.ศ. 1989)
  - 2) การปฏิรูปอำนาจการปกครองของรัสเซียในสหภาพโซเวียตตามนโยบาย “เปเรสตรอยก้า และกลาสนอตส์”ของ Mickail Gorbachev ที่ต้องการจะคลายอำนาจการปกครองของระบบอำนาจนิยมแบบเบ็ดเสร็จและสถาปนาภาคีอำนาจขึ้นใหม่แบบการจัดการอำนาจร่วม
  - 3) การปฏิวัติหลากสี/ขบวนการพัฒนาประชาธิปไตยแบบคลื่นลูกที่สาม - การตอกย้ำของการหนีห่างออกไปจากระบบอำนาจนิยมเบ็ดเสร็จ
    - a. ยูโกสลาเวีย ปี ค.ศ. 2000 - Velvet Revolution
    - b. จอร์เจีย ปี ค.ศ. 2003 - Rose Revolution
    - c. ยูเครน ปี ค.ศ. 2004 - Orange Revolution

- d. เลบานอน ปี ค.ศ. 2005 - Cedar Revolution
- e. คีร์กีซสถาน ปี ค.ศ. 2005 - Tulip Revolution
- การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญเหล่านี้ ล้วนแต่เกิดขึ้นด้วย “ขบวนการมวลชน” “Mass Mobilization” “Direct - Approach for Democracy” และการสลายตัวของ “การรวมศูนย์อำนาจ”

The Colour Revolutions

1989 – 1992

ก่อนหน้านี้อมีการล่มสลายของประเทศที่ปกครองโดยระบบคอมมิวนิสต์ในยุโรปตะวันออก

2000 – 2005

การนำเสนอประเด็นประชาธิปไตยในคลื่นลูกที่สาม – ประชาธิปไตยโดยประชาชนและการแสดงเจตนาของมวลชนขนาดใหญ่ พร้อมกับการปฏิบัติการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

- 6. บทบาทของ Internet กับการจัดตั้งขบวนการเคลื่อนไหวการเมืองแบบมวลชน

Internet – Based & SMOs

Zapatista uprising 1994

ขบวนการเคลื่อนไหวภาคใต้ของทางตะวันออกเฉียงใต้ของเม็กซิโก... สามารถใช้การได้ เป็นที่ประจักษ์กับชาวโลก แสดงถึงการเข้าถึง Mass media ซึ่งรัฐกำกับได้

Jeroen Van Laer & Peter Van Aelst

INTERNET AND SOCIAL MOVEMENT ACTION REPERTOIRES
Opportunities and limitations

The Zapatista uprising, which started in 1994, and the 'Battle of Seattle' in 1999 are two iconic examples that are so often used to illustrate how the internet has shaped and is shaping social movements and the tactics they use to pursue their claims. In this article, the authors present the 'state-of-the-art' literature on action repertoires of social movements in an internet age. The article builds a strong case in favour of the internet as it has given social movements new and improved opportunities to engage in social and political action. At the same time, a naive internet-optimism is avoided, by pointing out several limitations. There is the 'classical' problem of digital divide. In some cases, the internet has made collective action still not easy enough, while in others it has made it perhaps too easy reducing the final political impact of a certain action. In addition, it seems that the new media are losing their newness quickly, and more fundamentally are unable to create stable ties between activists that are necessary for sustained collective action. With the internet, social movements have not become a more powerful force in society. But, as political and economical power has gradually moved to the international level, the internet has enabled social movements to follow this transition and operate more globally.

Battle of Seattle 1999

Internet เป็นส่วนสำคัญในการจัดตั้งขององค์กร ชักชวนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

แต่เป็นไปในฐานะที่เป็น Tools of SMOs สำหรับการชักชวนเพื่อปฏิบัติการทางการเมือง

- บทบาทของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ ได้เริ่มเข้ามามีบทบาทกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของการเมืองแบบมวลชนหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นครั้งแรกในการ

ประกาศเจตนารมณ์ของขบวนการชาปาติस्ता ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1994 ที่ได้ใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ และในการชุมนุมต่อต้านการประชุมขององค์การการค้าโลกที่ ซีแอตเติล ในปี ค.ศ. 1999 องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีการร่วมกันจัดงานดังกล่าว ก็ได้ใช้เว็บไซต์ เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ นัดหมายการชุมนุม และแจ้งประสานงานในระหว่างการชุมนุม ฯลฯ

- การปฏิบัติการทางการเมืองของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมทั้ง 2 กรณีข้างต้น ต่างใช้ประโยชน์จากความสามารถของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ในการจัดตั้งขบวนการและปฏิบัติการทางการเมือง เพียงแต่ว่า ยังมีลักษณะของการใช้งานเป็นเครื่องมือขององค์กร ยังไม่ใช่เป็นการสื่อสารของสื่อเชิงสังคม ที่มีลักษณะของการสื่อสารตามโครงสร้างของสังคม ดังตัวอย่างที่จะได้กล่าวถึงต่อไปทั้งในกรณีของอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อิหร่าน อาหารับสปริง และกรณีขบวนการคนเสื้อเหลืองและคนเสื้อแดงของไทย

การผุ้กำลังขบวนการทางการเมืองมวลชนของ new media

7. ที่อินโดนีเซีย

- ปี ค.ศ. 1998 หลังจากวิกฤติเศรษฐกิจทางการเงินที่ลุกลามไปจาก “ต้มยำกุ้ง” ของไทยได้นำไปสู่ความขัดแย้งอย่างใหญ่หลวงในอินโดนีเซีย ในระหว่างนั้น อินโดนีเซียได้มีพัฒนาการของการสร้างระบบเครือข่ายการสื่อสารแบบออนไลน์/แบบไร้สาย เพื่อประโยชน์ต่อการสื่อสารและการจัดการปกครองประเทศ ซึ่งเป็นหมู่เกาะมากกว่า 17,500 เกาะ เพียงแต่ว่ารัฐบาลซูฮาร์โต ไม่ได้ให้ความสนใจที่จะพัฒนาเรื่องนี้อย่างจริงจัง ปล่อยให้การวางระบบดังกล่าวเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามเครือข่ายของภาคประชาสังคมนำโดยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยและผู้อำนวยการด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่อาศัยความร่วมมือจากต่างประเทศ สร้างระบบโครงข่ายการสื่อสารแบบอินเทอร์เน็ตจนสามารถสร้างบริการพื้นฐานชนิดใหม่ขึ้นมาในยุคเริ่มต้นได้เป็นผลสำเร็จ คือ ร้านอินเทอร์เน็ตและบริการของเอกชนยี่ห้อ “Warnet” ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายออกไปในต่างจังหวัดหัวเมืองต่างๆ ที่ต่างใช้ป็นช่องทางของการสื่อสารและรับรู้ความรู้ใหม่ๆ “ทำให้เกิดอาณาบริเวณของการรับรู้ข้อมูลในสังคมขึ้นใหม่” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากเมืองหลวงที่กระจายออกไปถึงต่างจังหวัด/หมู่เกาะต่างๆ อีกทั้งทำให้การสนทนาในประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา และการใช้ชีวิตในเรื่องต่างๆ (แม้กระทั่งหนังโป๊) กลายเป็นหัวข้อสนทนาของชุมชน จนมีคนที่สมญานามของวัฒนธรรมใหม่ๆ ของอินโดนีเซียในขณะนั้นว่าเป็นไปตามมิติของการผสมผสานระหว่าง “วิถีของวาร์เน็ตกับวิถีของวาร์จุง - การล้อมวงคุยกันตามร้านค้าชุมชนในช่วงยามเย็น”

Sueharto : Reformasi 1998

Changing in the World

Website : Warnet & Warung

ซูฮาร์โต ถูกล้มอำนาจจากซูการ์โน เพื่อปกครองอินโดนีเซียอย่าง ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 1966 ดำเนิน นโยบายปราบฟ่าย่ตรงกันข้าม อย่างรุนแรง แต่เมื่อเกิดเหตุกบฏ ทางทหารในในปี 1997 เขาก็ช่วย ทางอำนาจและพวกพ้องของเขาไม่ สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ประกอบ กับกระแสการสื่อสารทางสังคม ได้เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งถูก ประชวรจนตัวไม่ได้

การโค่นล้มอำนาจเบ็ดเสร็จของซูฮาร์โต

การสร้างกระแสทางการเมืองเรื่อง Corruption, Collusion, Nepotism หรือ KKN ในภาษาอินโดนีเซีย สามารถก่อตัวเป็นกระแสทางการเมืองขึ้นไปที่อินโดนีเซีย ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเครือข่ายการสื่อสารที่เกิดขึ้นใหม่ของอินเทอร์เน็ต (วารต์เน็ต) ซึ่งมีส่วนร่วมวัฒนธรรมการรับข้อมูลและการสื่อสารของชุมชน (วารุง)

การเชื่อมโยงหรือเครือข่ายการสื่อสารที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ในเวลาจริง กับต่อเหตุการณ์ เป็นเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นมาก่อนในการสื่อสารของสังคมตามโครงสร้างแบบ Mass Media ที่กำกับโดยรัฐ ... ซึ่งทำให้ นักการเมือง นักวิชาการ นักเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีอยู่ในต่างประเทศ สามารถสื่อสารตาม/ถามเขียน / ทวนเสียงเห็น นวัตกรรมอินโดนีเซียได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำการขอ Mailing List / Email

- ความไร้ความสามารถในการบริหารจัดการวิกฤติเศรษฐกิจ กลายเป็นหัวข้อทางการเมืองที่ประชาชนทั้งในเมืองและต่างจังหวัดให้ความสนใจ พร้อมๆ กับการวิพากษ์พฤติกรรมครองอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ ที่มีแต่คอร์รัปชัน พวกพ้อง และเครือข่ายของซูฮาร์โต - KKN (Corruption/Collusion/Nepotism) ประกอบกับการสื่อสารโดยตามเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นเรื่องที่รัฐบาล “ไม่มีความเข้าใจโดยพื้นฐาน” ก็จะใช้เครื่องมือการสื่อสารโดยที่มีความถนัดและรู้จัก คือ การสื่อสารผ่านทีวี หนังสือพิมพ์ วิทยุ นิตยสาร การกำบังองค์กรทางสังคม มหาวิทยาลัย และการปราบปรามขบวนการทางการเมือง ฯลฯ ในขณะที่เดียวกัน ก็ไม่อาจจะขวางกั้นการสื่อสารทางการเมืองจากผู้นำทางความคิดและฝ่ายค้านที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ แต่สามารถสื่อสารผ่านช่องทางของอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายพลเมือง เช่น กรณีที่โดดเด่นจากการตีพิมพ์บทความเรื่อง ความมั่งคั่งของซูฮาร์โต (Suharto's Wealth ของ George Aditjondro ซึ่งเป็นนักวิชาการอิสระ/คอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์ Tempo และหนีออกนอกประเทศไปสอนหนังสืออยู่ที่มหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล ออสเตรเลีย ปรากฏว่า คนอินโดนีเซียสนใจที่จะค้นหาและติดตามข้อแนะนำของเขามาศึกษา เอกสารบทความของเขา สามารถ Copy ขายเป็นหน้าๆ ตามสี่แยกในเมืองจาการ์ต้า
- ในที่สุด การชุมนุมทางการเมืองที่ติดต่อกันของขบวนการนักศึกษาและคนในเมือง ทั้งในจาการ์ต้า และเมืองใหญ่ๆ ของอินโดนีเซีย ได้กดดันให้รัฐบาลซูฮาร์โต ต้องก้าวลงจากอำนาจทางการเมืองวันที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ. 1998 หลังจากที่ครองอำนาจยาวนานมาถึง 32 ปี

8. ที่ฟิลิปปินส์

- ประวัติศาสตร์การเมืองแบบมวลชนที่มีการชุมนุมประชาชนจำนวนมากในกรุงมะนิลาของฟิลิปปินส์เกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1986 เป็นการชุมนุมขับไล่ประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์

มาร์กอส การเคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนั้น มีการเรียกขานนามตามสถานที่ของการชุมนุม ว่า EDSA 1 (EDSA ย่อมาจากคำว่า Epifanio de los Santos Avenue) แต่กรณีของ EDSA 2 เป็นการชุมนุมของประชาชนในบริเวณเดียวกัน เป็นการชุมนุมที่เป็นประวัติศาสตร์ครั้งที่ 2 เพื่อขับไล่ โจเซฟ เอสตราด้า ประธานาธิบดีที่ผันตัวเองมาจากพระเอกหนังยอดนิยมของฟิลิปปินส์ เขาได้รับเลือกจากประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปแบบมีคะแนนท่วมท้น ในปี ค.ศ. 1998 แต่ด้วยการบริหารประเทศที่ขาดวิสัยทัศน์ เอื้อพวกพ้อง คอร์รัปชัน ประกอบการใช้ชีวิตส่วนตัวที่เสเพล ไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำประเทศ (มีการประทุหม้อหรือเรื่องสำคัญของทางการในร้านเหล้า/สถานบันเทิง)

- เอสตราด้า ถูกกลุ่มทางสังคมเริ่มต้นขบวนการต่อต้าน เริ่มจากกลุ่มเอ็นจีโอ บาทหลวงในศาสนาจักร และนักธุรกิจในเมืองหลวง ในกรณีของศาสนาจักร นั้น มีประเด็นที่น่าสนใจมาก เพราะมีการส่งข้อความสั้น หรือ SMS ผ่านการสื่อสารของ Mobile Phone ด้วยข้อความที่เป็นบทสวดในโบสถ์ไปยังศาสนิกชน (สมาชิกของโบสถ์ต่างๆ) วันละ 3 เวลา โดยที่ข้อความต่างๆ ที่เป็นคำสอนทางศาสนาที่เน้นให้ครองตนตามหลักของศีลธรรม นั้น เป็นเรื่องที่ตอกย้ำในสิ่งที่อยู่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมของเอสตราด้า ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ได้ในการรับรู้ของประชาชนชาวฟิลิปปินส์ ในขณะที่เดียวกันชนชั้นกลางในกรุงมะนิลา ก็แสดงออกอย่างชัดเจนมากขึ้นตามลำดับว่าการบริหารประเทศของเอสตราด้า กำลังสร้างความไม่เชื่อมั่นต่อนักลงทุนต่างประเทศ

Estrada : EDSA 2 in Philippines

Changing in the World

SMS : Short Message Services

2001

การปฏิวัติของการส่งข้อความ

เป็นบทบาทที่โดดเด่นร่วมกับสื่ออื่นๆ เช่น

ทีวี วิทยุ เว็บไซต์ โทรศัพท์มือถือ และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของนักธุรกิจและนักเคลื่อนไหวทางสังคมประชาชน

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นฟิลิปปินส์เป็นครั้งแรก เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมและการตั้งชื่อตามนั้น - แม้กระทั่งในสังคมชาวฟิลิปปินส์ก็มีการตั้งชื่อตามนี้เป็นคำสังเกตุการพาดพิงของนักข่าว นาย เอ็ม

- พฤติกรรมของเอสตราด้า นำไปสู่การลงชื่อใช้สิทธิถอดถอนเอสตราด้า ออกจากตำแหน่งประธานาธิบดี มีการยื่นถอดถอนไปตามกระบวนการของรัฐสภา โดยมีคณะอนุญาโตตุลาการขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งเอสตราด้า ก็ใช้กระบวนการต่อรองและลอบบีทางการเมืองอย่างสุดกำลัง จนกระทั่งวันที่คณะอนุญาโตตุลาการได้ลงมติด้วยเสียงข้างมาก “ไม่ถอดถอน” ประชาชนในกรุงมะนิลาที่ได้รับรู้ข้อมูลความประพฤติดส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม และการไร้ความสามารถใน

การจัดการทางการเมืองและเศรษฐกิจของเอสตราดา ซึ่งติดตามการประชุมเพื่อลงมติดังกล่าวอย่างใกล้ชิด จึงเกิดความไม่พอใจและไม่ยอมรับการตัดสินใจของคณะอนุญาโตตุลาการ พร้อมกับเรียกร้องให้ประชาชนที่เฝ้าระวังสถานการณ์ทางการเมืองในเรื่องนี้ ให้ออกมาชุมนุมเพื่อสร้างประวัติศาสตร์ในการขับไล่ประธานาธิบดี เป็นครั้งที่ 2 และร่วมชุมนุมทางการเมือง ณ บริเวณสี่แยกกลางกรุง EDSA = EDSA 2 ซึ่งปรากฏว่า มีการส่งข้อความ SMS ด้วยข้อความที่หลากหลาย โดยทันทีที่อนุญาโตตุลาการมีมติ ปรากฏว่ามีประชาชนที่ไม่พอใจมาร่วมชุมนุมที่ EDSA เป็นจำนวนมาก จนสร้างปรากฏการณ์ของ EDSA 2 และนำไปสู่การก้าวลงจากตำแหน่งประธานาธิบดีและการขับตำแหน่งของ กลอเรีย อาร์โรโย (รองประธานาธิบดีในขณะนั้น)

- ความสามารถในการระดมประชาชนให้มาชุมนุมทางการเมืองในครั้งนั้น มีผู้ให้สมญานามว่า “SMS Revolution”

9. Where Is My Vote ?

- เหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองของประชาชนในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2009 ที่สนับสนุนการลงเลือกตั้งทั่วไปเพื่อช่วงชิงตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่งประธานาธิบดี ระหว่าง มาห์มูด อาร์ทเมดิเนจาต ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอิหร่านที่ครบวาระสมัยที่หนึ่งและลงสมัครเป็นสมัยที่สอง กับมีร์ มุซาวี ซึ่งเป็นผู้ทำชิง ทั้งนี้ที่มีการประกาศผลการนับคะแนนว่า อาร์ทเมดิเนจาตได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งคิดเป็น 63% ของผู้มาลงคะแนน ในขณะที่มุซาวีได้คะแนนเสียงเพียง 34% ปรากฏว่ามีประชาชนผู้สนับสนุนมุซาวีในกรุงเตหะรานและหลายเมืองใหญ่ๆ ของอิหร่านจัดการชุมนุมด้วยสีที่เป็นสัญลักษณ์ของการสนับสนุนมุซาวี และด้วยการนำเสนอประเด็นว่า Where Is My Vote ซึ่งหมายความว่า คะแนนของเขาถูกฝ่ายตรงกันข้ามโกงไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เขาไม่ยอมรับการจัดการเลือกตั้ง ฯลฯ

WIMV - 2009

Revolution of Twitter ?

- ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองในครั้งนี้ ก็คือ การทวีตข้อความผ่าน Twitter กลายเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองที่ทรงพลัง สามารถสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง รวมทั้งสามารถประสานความก้าวหน้าของการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้อย่างทันท่วงที (ประสานข้อมูลและขานรับการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ) จนมีคณสมณานามว่าการชุมนุมทางการเมืองของผู้สนับสนุนมุฮาวี นั้น เป็น “Twitter Revolution”

10. Arab Spring

- การลุกฮือของประชาชนในประเทศอาหรับในระหว่างปลายปี ค.ศ. 2010 ที่เริ่มจากการชุมนุมขับไล่ Ben Ali ผู้นำของตูนิเซีย (ครองอำนาจมา 24 ปี) ได้ส่งผลต่อไปยังการชุมนุมทางการเมืองในอียิปต์ เพื่อขับไล่ ฮอสนี มุบารัค (ครองอำนาจ 30 ปี) การเปลี่ยนผู้นำของบาห์เรน - Ali Abdullah Saleh (ครองอำนาจ 22 ปี) การโค่นล้มอำนาจของมูหะหมัด กัดดาฟีในลิเบีย (ครองอำนาจ 42 ปี) การชุมนุมทางการเมืองในประเทศเยเมน มอร็อกโค มาน จอร์แดน ฯลฯ และสงครามกลางเมืองที่ซีเรีย ที่ขยายตัวไปเชื่อมโยงกับขบวนการ ISIS ในปัจจุบัน

- การชุมนุมทางการเมืองแบบมวลชนขนาดใหญ่ในตูนิเซียและอียิปต์ ต่างมีการผสมผสานกับการใช้ช่องทางการสื่อสารของ Social media - Facebook เป็นเครื่องมือสนับสนุน การชุมนุมทางการเมือง การปฏิบัติการทางการเมือง การทหาร และอื่นๆ ในระหว่างการเคลื่อนไหวทางการเมืองใน Arab Spring ล้วนแต่เป็นการบวกรวมกันระหว่าง “การปฏิบัติการในสังคมทางกายภาพ และการสนับสนุนโดยเครือข่ายทางสังคมของ Social media” จนมีนักวิชาการทางสังคมศาสตร์ และสื่อมวลชนให้สมณานามว่า “Facebook Revolution”
- ในอียิปต์ มีความพยายามที่จะนำเอาการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ประกอบเป็นเครื่องมือทางการเมืองมาก่อนหน้านั้นแล้ว ในระหว่างการเลือกตั้งทั่วไปชิงตำแหน่งประธานาธิบดีระหว่าง

มูบารัคกับ Mohamed ElBaradei, (อดีตเลขาธิการองค์การนิวเคลียร์ระหว่างประเทศ IAEA) ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2010 ซึ่งผลการเลือกตั้งมูบารัค ชนะการเลือกตั้ง ผลจากการพ่ายแพ้ทางการเมืองดังกล่าว ทำให้มีการปรับขบวนการของการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการโค่นล้มอำนาจใหม่โดยการประสานขบวนการเข้ากับกรรมกรในเขตเมือง และขบวนการพี่น้องมุสลิม ฆราวาสภาพ ซึ่งไม่มีสิทธิลงรับสมัครเลือกตั้งได้ (เพราะไม่ใช่พรรคการเมือง ตามกฎหมาย) การประสานขบวนการเข้าด้วยกันของขบวนการปัญญาชนในเมือง กรรมกร และพี่น้องมุสลิม (ในภาคชนบท) นี้ มีการชักชวนให้ใช้เครื่องมือการสื่อสารใหม่ๆ ของอินเทอร์เน็ตและ Social media ไปเป็นส่วนประกอบของการจัดตั้งองค์กรไปพร้อมกันด้วย

11. ขบวนการคนเสื้อเหลือง และคนเสื้อแดงของไทย

- การก่อตัว การจัดตั้งองค์กรหรือขบวนการ และการปฏิบัติการทางการเมืองของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบมวลชนขนาดใหญ่ (Mass mobilization) ที่มีทั้งมิติของ Power protest และมิติของ Counter movements ของขบวนการคนเสื้อเหลืองของไทยที่มีพัฒนาการต่อเนื่องมาจากการชุมนุมทางการเมืองของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย - ขับไล่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร (พ.ศ. 2548 - 2549) ขับไล่รัฐบาลนอมีนี่ (สมชาย/สมัคร - ในปี พ.ศ. 2551 - 2552) และขบวนการคนเสื้อแดงที่จัดให้มีการชุมนุมมวลชนขนาดใหญ่เพื่อขับไล่รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (ในช่วงปี พ.ศ. 2552- 2553) รวมทั้งขบวนการของ กปปส. ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2556 เพื่อขับไล่รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร - ขบวนการคนเสื้อเหลือง

“สื่อ” เป็นส่วนสำคัญขององค์ประกอบการจัดตั้งขบวนการ

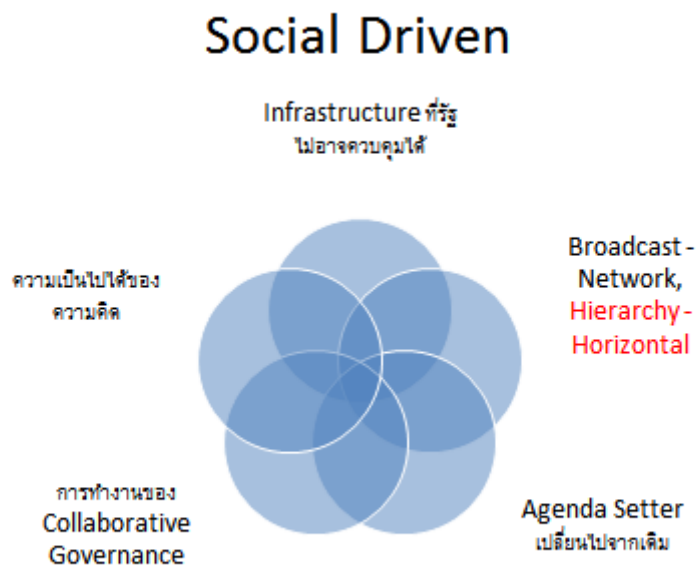

- ปรากฏการณ์ของขบวนการคนเสื้อเหลือง/เสื้อแดง เป็นการสะท้อนลักษณะของการก่อตัวทางสังคมขึ้น 2 แกน เพื่อต่อต้านกับขั้วใหญ่ของสังคมในขณะนั้น (ต่อต้านอำนาจรัฐในระหว่างนั้น) และพัฒนามาเป็นขบวนการทางการเมืองแบบ 2 ขบวนการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ใช่ลักษณะของการต่อต้านอำนาจรัฐ - ประชาธิปไตยเพียงมิติเดียว แต่เป็นการ

ปะทะกันของคนที่ถูกพันกับระบบเศรษฐกิจเมืองกับชนบท หรือคนที่เชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงกับคนที่ดำรงชีวิตในภาคเศรษฐกิจไม่มั่นคง¹

- การปฏิบัติการทางการเมืองของขบวนการทางการเมืองทั้ง 2 ขั้ว ต่างอาศัย “สื่อ” ที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการใช้ชีวิตประจำวัน คือ ขบวนการคนเสื้อเหลืองซึ่งประกอบด้วยคนในเมืองก็จะอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต - Social media มากกว่าสื่อแบบสื่อสารมวลชน (ให้ความสำคัญกับช่องทางที่เป็น Mass media ทั้งที่เป็นสื่อกระแสหลักและกระแสรอง เช่น วิทยุชุมชน ที่วิวดาวเทียม ฯลฯ ลดลง) ในขณะที่ขบวนการคนเสื้อแดง ซึ่งเป็นคนในภาคชนบทต่างจังหวัดก็อาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต - วิทยุชุมชน ที่วิวดาวเทียม เป็นส่วนประกอบสำคัญ ในขณะที่มีการสื่อสารโดย www และ Social media ในจำนวนที่ไม่หือหาวมากนัก (เครื่องมือของการสื่อสารนี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในช่วงปี พ.ศ.2548 - 2549)

การจัดระเบียบการสื่อสาร/การจัดระเบียบทางสังคม

- ลักษณะสำคัญของ Social media/Internet - Based Infrastructure จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่รัฐไม่อาจควบคุมได้ (แบบทั้งหมด) การทำงานที่มีประสิทธิภาพของการสื่อสาร นั้น จะต้องทำให้การสื่อสารทุกแขนงสอดรับต่อกันและกัน ไม่ใช่ใช้แทนกันได้ สาระสำคัญที่เกิดจากการทำงานของ Internet - Based/Social media ก็คือ การร่วมสร้างวาระทางสังคมโดยใครต่อใครในสังคมก็ทำได้ ไม่ใช่จะมีแต่ผู้ปกครองและผู้ที่เป็นบรรณาธิการสื่อมวลชน ลักษณะวิถีของการสื่อสารใหม่นี้

¹ ลักษณะของความขัดแย้งของสังคมไทย ไม่ใช่การต่อต้านรัฐ - ประชาธิปไตย แต่เพียงมิติเดียว แต่ผสมผสานกับความลึกซึ้งของมิติความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่รัฐบาลทหารและ สนช. ในปัจจุบัน พยายามที่จะทำให้เป็นหรือมองเห็นเพียง “มิติเดียว” และต้องจัดการแก้ไขด้วยการยกย่องรัฐธรรมนูญ

จะไปสอดรับเข้ากับการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (สามารถที่จะจัดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพขึ้นได้) และท้ายที่สุด Internet - Based/Social media นี้ ด้านหนึ่ง ได้ทำให้การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารมีความหลากหลายมากขึ้นและเกิดการปะทะสังสรรค์กันมากขึ้น อีกด้านหนึ่ง ก็จะนำไปสู่ความร่วมมือในทางปฏิบัติอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

- การสื่อสารในปัจจุบัน เป็นการสื่อสารพร้อมๆ กับการเคลื่อนตัวของสังคม ไม่ใช่เป็นการเล่าเรื่องของผู้นำในสังคมให้กับพลเมืองฟัง แต่ทุกคนต่างเล่าและต่างฟังเรื่องเล่าของใครต่อใคร ไปพร้อมๆ กัน ทั้งที่เป็นไปแบบ Face - to - face และไม่เปิดเผยตัวตน รวมทั้งสามารถสร้างการสื่อสารแบบตัวแทน ฯลฯ เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นพร้อมกันทั้งสื่อมวลชนและสื่อเชิงสังคม ทำให้มีการทำงานที่เข้มข้นของโครงสร้างระบบการสื่อสารที่เป็นทั้ง Broadcast Structure (Hierarchy) กับ Network Structure (Horizontal) ซึ่งสามารถทำงานร่วมกันได้ ทำให้เกิดพลังของการสื่อสารมากขึ้นอย่างคาดไม่ถึง ในขณะเดียวกัน ผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นแบบ Big boom นั้น ได้นำไปสู่การรวมกันของผู้คนในสังคมที่กระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากกว่าเดิม (การรื้อฟื้นความสัมพันธ์ตามลักษณะทางสังคมเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง กลุ่มเด็กนักเรียนประถม/คนต่างจังหวัด กลับมารวมตัว สังสรรค์ พบปะ แลกเปลี่ยนกันใหม่ ฯลฯ) พร้อมกันนั้น ในมิติของข้อมูลข่าวสาร ก็มีการไหลเวียนที่เข้มข้นมากขึ้นกว่าเดิม ทั้งที่เกิดจากประสิทธิภาพของเทคโนโลยีการสื่อสารและการสะท้อนกลับของความสัมพันธ์ทางสังคม

การจัดระเบียบใหม่ของการสื่อสาร

..สุเมธ อุนชิตะมัย, (2556), โลกไซเบอร์กับการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ของไทย

- เท่ากับว่า ปัจจุบันนี้ Internet - Based/Social media ได้ยกระดับการติดต่อ สื่อสาร สร้างความรู้ จัดระเบียบความสัมพันธ์ และสร้างนวัตกรรมทางสังคมให้กับโลกใบนี้ไปแล้ว และเรายังบริหารจัดการเรื่องเหล่านี้ด้วยการจัดการแบบเก่าหรือใหม่ ? หากเป็นแบบเก่า เราจะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง หากเป็นแบบใหม่ เราจะเป็นส่วนหนึ่งของผู้กำหนดชะตาของโลก ...**เรื่องของการเมือง ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน**

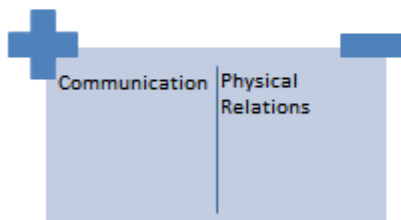
บทที่ 3

Media, Socialization - Politicization

โครงสร้างการสื่อสาร - สังคม

- ปริมาณของการติดต่อสื่อสารที่เพิ่มขึ้น/ลดลง ในแต่ละเรื่อง จะนำไปสู่การจัดระเบียบใหม่ทางสังคม จะเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ จะเป็นโอกาสใหม่ของความต้องการทางการตลาด รวมทั้งการสะท้อนปัญหาของสังคม และรวมความไปถึง การเปลี่ยนแปลงประเด็นทางสังคมให้เป็นการเมือง Politicization ซึ่งเป็นไปตามลักษณะเบื้องต้นของการสำรวจของมหาวิทยาลัย Elon และการประมวลของ Manuel Castells ที่ว่า ยุคสมัยของ Digital Society ไม่ใช่เรื่องของเทคโนโลยี แต่เป็นความสัมพันธ์ทางสังคม, โครงสร้างของสังคม, ความเข้มข้นของเครือข่าย ฯลฯ และการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อหน่วยของสังคม/ชุมชน/การบริโภค/เศรษฐกิจ/การเมือง/อำนาจ

Changing of Structure

- การสำรวจพฤติกรรมการสื่อสารและ ความสัมพันธ์กับ Information Technology ที่มหาวิทยาลัย Elon มลรัฐนอร์ท แคโรไลนา พบว่า การขยายตัวของอินเทอร์เน็ตได้ทำให้ ความสัมพันธ์แบบ Face-to Face Communication ลดลง เป็นการ ลดลงทั้งปริมาณและคุณภาพ
- ข้อมูลจากการสำรวจ พบว่า ผู้ใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารใช้เวลาการสื่อสารใน ช่องทางนี้ สื่อสารกับทั้งเพื่อนและคนใน ครอบครัวเพิ่มขึ้น

Manuel Castells

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุค สมัยของ Digital Society ไม่ใช่เรื่องของเทคโนโลยี

แต่เป็นความสัมพันธ์ทางสังคม, โครงสร้างของสังคม, ความเข้มข้นของเครือข่าย ฯลฯ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก็คือ ผลลัพธ์ ต่อหน่วยของสังคม/ชุมชน/การบริโภค /เศรษฐกิจ /การเมือง /อำนาจ

- การเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือการขยายขนาดความสำคัญของอาณาบริเวณทางสังคม โดยเปรียบเทียบกับอาณาบริเวณทางการเมืองและเศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ของ Internet - Based & Social media จะทำให้มิติความสำคัญของสังคม มีบทบาท และมีผลต่อทั้งเรื่องการจัดการปกครอง การตลาด และนโยบายของรัฐ ตามแนวคิดในเรื่อง Post Industrial ของ Alain Touraine, New Social Movements ของ Jurgen Habermas

Alain Touraine

- ประเด็นและความขัดแย้งทางสังคม ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการทางการเมือง – ประเด็นทางการเมือง ได้เคลื่อนย้ายจากอาณาบริเวณของความเป็นประชาธิปไตย (การเมือง / การปกครอง) การจัดการเศรษฐกิจ – ทรายได้ ไปสู่ “อาณาบริเวณของสังคม”
- เพศสภาพ, อายุ/วัย,ชนกลุ่มน้อย/การเหยียดผิว-ชนชาติ ประเด็นความเชื่อทางศาสนา และวัฒนธรรม ฯลฯ

Jurgen Habermas

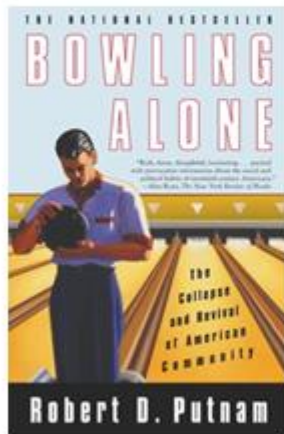
- ความสัมพันธ์ทางสังคม อันเนื่องมาจากการขยายตัวและการคลี่คลายตัวของสังคม ได้นำไปสู่การจัดระเบียบความสัมพันธ์ระดับบน/ล่างของสังคมใหม่ ผ่านการถกเถียงเรื่อง “ความชอบธรรม” ดังนั้น ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เปลี่ยนประเด็นทางสังคมเข้าสู่กลไกทางการเมืองหรือสร้างความเป็นการเมืองขึ้น โดยอาศัยการถกเถียงสาธารณะว่าด้วย Crisis of Legitimacy

บทที่ 4

Internet - Based Infrastructure

- วิถีความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคสมัยก่อนจะเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างเต็มตัว Robert Putnam ได้เขียนบทความเรื่อง Bowling Alone : America's Declining of Social Capital ในปี ค.ศ. 1995 โดยเขาอธิบายว่า ลักษณะความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของอเมริกันในรอบ 25 ปีก่อนหน้านี้ได้สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมขึ้นใหม่ที่ผ่อนคลายความสัมพันธ์ของสังคมในระดับปฐมวัย (Primary Association) ข้ามพ้นความสัมพันธ์ของการรวมตัวกันตามกลุ่มของสังคมตามมิติของกลุ่มวิชาชีพ/งานที่ทำ/สังคมการทำงาน (Secondary Association) ไปสู่ยุคสมัยของการจัดการความสัมพันธ์ทางสังคมแบบใหม่ที่เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีขบวนการจัดการ เป็นยุคสมัยที่มีการขยายตัวของ Non - Profit Organization มีลักษณะของการจัดการทางสังคมแบบใหม่เป็น Tertiary Association - เป็นมิติของความสัมพันธ์แบบ Client - Patron
- ลักษณะของการจัดการทางสังคมแบบใหม่ที่มีการขยายตัวขององค์กรแบบนี้ ในรายละเอียดที่ลึกลงไปจะไม่มีลักษณะของความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งของ Primary หรือโยของความเกี่ยวข้องแบบ Secondary แต่จะเป็นไปตามลักษณะของความสัมพันธ์เท่าๆ กัน เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ตามแนวนอน (Horizontal) มากกว่าแนวตั้ง (Vertical) ยิ่งไปกว่านั้น เขายังระบุว่าความสัมพันธ์แบบ Face - to - face จะถูกแทนที่ด้วยความสามารถของ Electronic relationship

The Third Wave of Democracy >>

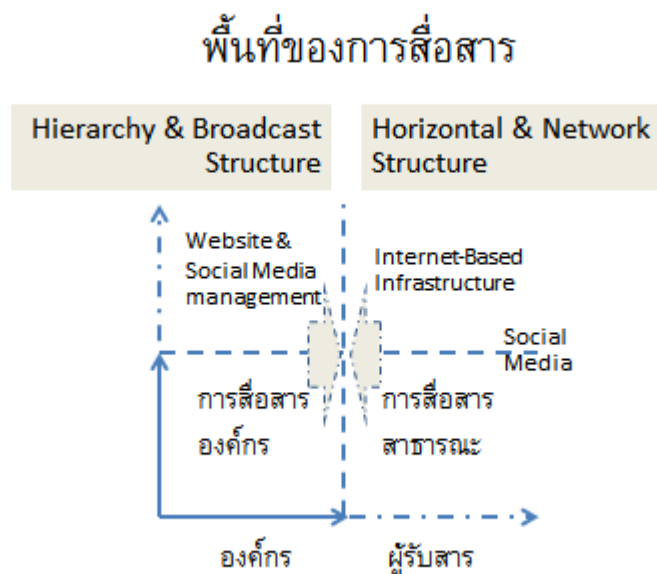
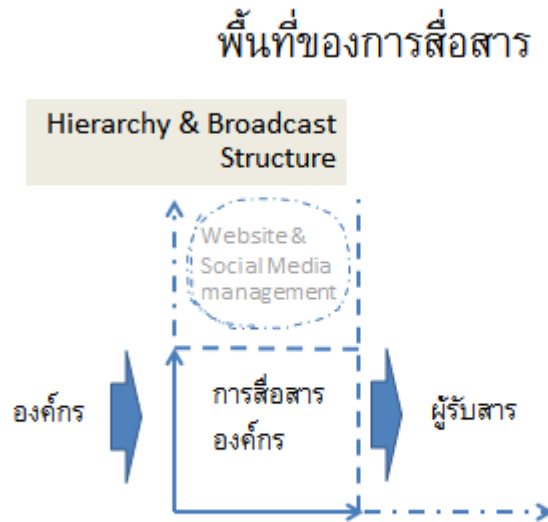
การเปลี่ยนไปของความสัมพันธ์ทางสังคม ที่เคยมีการรวมกลุ่มทางสังคม (ต่อมา) กลับขาดหายไป – เปรียบเสมือนความนิยมของยุคสมัยที่มีต่อกีฬาโบว์ลิง

ในขณะที่ "กลไกของระบบประชาธิปไตย" ออกแบบในมิติของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีความเหนียวแน่น ... ในปัจจุบัน กลไกเหล่านั้น ก็ดูเหมือนจะไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหา

ข้อเสนอคือให้นำเอามิติของความสัมพันธ์ทางสังคมมาด้วย Dialogue/Hearing เข้าไปร่วมบรรจุมิติกลไกเพิ่มเติมของระบบประชาธิปไตย

- ในลักษณะเดียวกัน ในปัจจุบัน วงการของการสื่อสารองค์กร (Corporate Communication) ที่เคยมีประสิทธิภาพในการกำกับเนื้อหาและปริมาณของการสื่อสารต่อสาธารณะผ่านทาง Mass media แขนงต่าง ๆ มีบทบาทและสร้างความสัมพันธ์ที่แนบแน่นต่อเจ้าของ บรรณาธิการ และนักข่าว และบางองค์กรยังจะรวมถึงข้าราชการ นักวิชาการ นักการเมือง และบุคคลที่มีชื่อเสียง ฯลฯ นั้น ในปัจจุบันเขาเหล่านี้กำลังประสบปัญหาใหญ่จากการจัดการตอบโต้ หักล้าง ข้อมูลที่ฟุ้งกระจาย

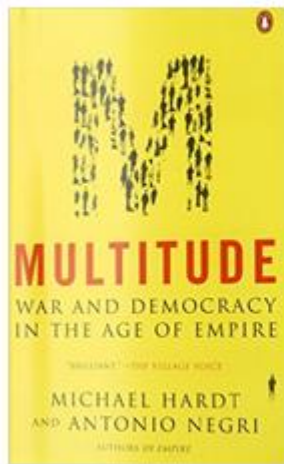
ในพื้นที่สาธารณะ โดยที่เขาพยายามที่จะบริหารจัดการตามแบบฉบับที่ถนัด คือ การจัดการไปตามแบบแผนของ Hierarchy relations (หรือแบบ Hub & spoke relations) ในขณะที่พื้นที่สาธารณะเต็มไปด้วย Horizontal relations & network structure

- ยิ่งไปกว่านั้น หากพิจารณาตามลักษณะของความสำเร็จที่เพิ่มมากขึ้นของ “ปัจเจก” ตามการวิเคราะห์ของทั้งผู้บริหารงานในธุรกิจ Social media และนักวิชาการสำนักวิพากษ์ของ Post Modernism จะพบว่า อำนาจและแบบของการบริหารจัดการแบบ hierarchy ล้วนแต่จะล้าหลังและถอยห่างออกไปจากโลกสมัยใหม่
- ปรากฏการณ์ทางการเมืองใหม่ๆ ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็น ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (แบบใหม่) ขบวนการก่อการร้าย ฯลฯ ล้วนแต่เป็นการเมืองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิด ความเชื่อ/

วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม และองค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร ฯลฯ และที่สำคัญกว่านั้น คือ การรวมกันด้วยความสูงงอมของการตัดสินใจของแต่ละคน (ปัจเจก) เป็นสารตั้งต้น - ไม่ใช่เรื่อง “มติของพรรค หรือของกลุ่ม หรือขององค์กร”

การจัดการพลัง/ความสัมพันธ์แนวนอน - อำนาจใหม่

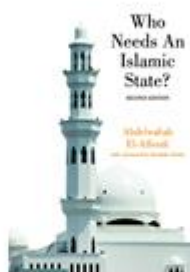
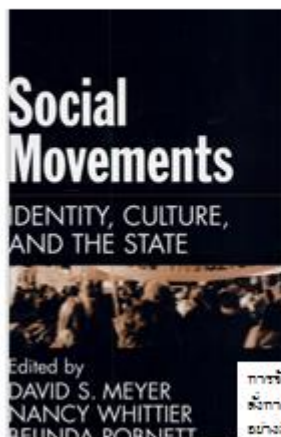

๓
**การเมืองชีวิต: ความสัมพันธ์ของการเมือง
 และชีวิตในงานของ Foucault,
 Agamben และ Deleuze**

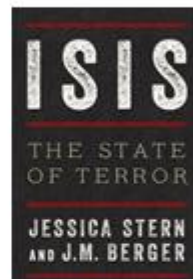
เก๋อิง พิธีกรรม/
 อภิญญาภรณ์ สิมิสุวิ

เป็นข้อเสนองานให้ทำความเข้าใจ “ความแตกต่าง” ที่อยู่
 ภายในองค์กร แล้ว หาทางจัดระเบียบที่เหมาะสม (ไม่
 สามารถจัดการตามแนวทางของการสั่งการ
 (Hierarchy) แต่ต้องจัดการผ่านกระบวนการทาง
 ความคิด ความสัมพันธ์ และความมุ่งหวัง ฯลฯ ซึ่งเป็นการ
 จัดการตามมิติความสัมพันธ์แบบแนวนอน
 (Horizontal)

Individualism, Assemblage

Contents, Messages, Media, Recognition,
 Belief, Discourse & Myth

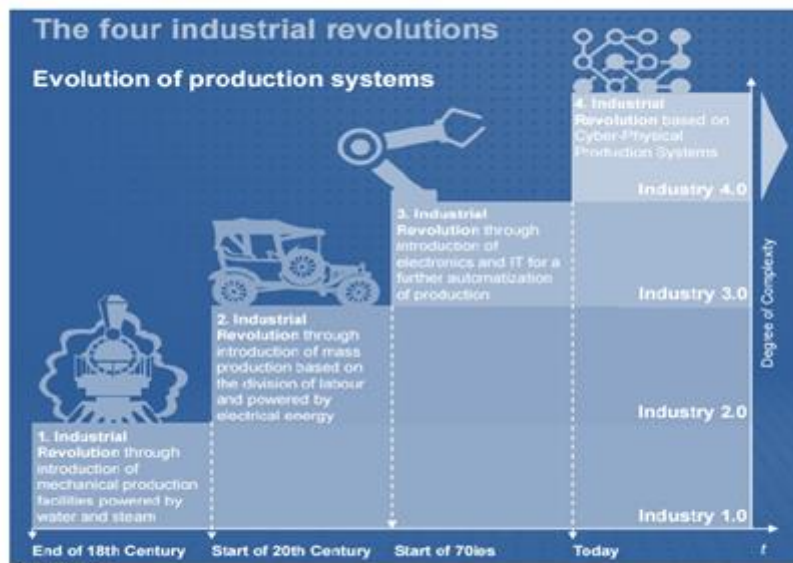

การจัดตั้งองค์กรเป็นแนวเกาะ จะไม่ได้มีดีไปกว่าลักษณะขององค์กร การเป็นมิติ
 ตั้งการยอมรับมาแต่เพียงอย่างเดียว จะปฏิเสธจากการตัดสินใจ “รวม” ของปัจเจก
 อย่างมีนัยสำคัญ

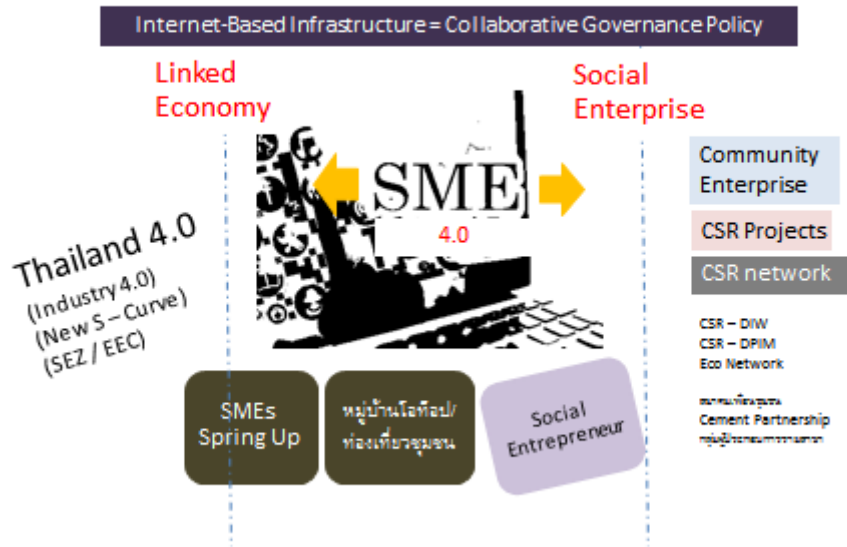
ว่าด้วย 4.0

- มีประเด็นที่ต้องอธิบายเพิ่มเติม คือ เรื่องที่ ปัจจุบัน รัฐบาลไทย ได้นำเอาแนวคิดที่ว่าด้วย Thailand 4.0 มาอธิบายซึ่งนำการจัดการทางเศรษฐกิจ และมีนโยบายปลีกย่อยในเรื่องอื่นๆ ตามมาอีก เช่น SMEs 4.0 แท้ที่จริงแล้ว เรื่องเหล่านี้ คือ การนำเอา Internet - Based Infrastructure ทั้งที่ระบบเศรษฐกิจและสังคมสร้างขึ้นเอง และที่รัฐบาลได้พยายามลงทุนให้ มาใช้เป็นโอกาสสำหรับการประกอบการของธุรกิจแต่ละภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น MNCs, Big Company, SMEs แม้กระทั่ง

Community Enterprise ซึ่งในที่นี้ ขอยกเอาคำที่เป็นต้นแบบอย่างหนึ่งของการอธิบายเรื่องอุตสาหกรรม 4.0 มาประกอบ คือ Industry 1.0 เป็นการอธิบายถึง ลักษณะของการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมด้วยเครื่องจักรไอน้ำ Industry 2.0 เป็นการอธิบายถึงการปฏิวัติของระบบโรงงานแบบการแบ่งงานกันทำ Industry 3.0 เป็นการทำงานของระบบอัตโนมัติ และ Industry 4.0 เป็นการทำงานของระบบสมัยใหม่ตามมิติของ Digital Society แต่กรณีของ Thailand 4.0 นั้น อธิบายตามบุคลิกลักษณะพัฒนาการของยุคสมัยทางเศรษฐกิจของไทย จาก Thailand 1.0 เป็นเรื่องการเกษตร Thailand 2.0 เป็นเรื่องอุตสาหกรรมเบา Thailand 3.0 เป็นอุตสาหกรรมหนัก และ Thailand 4.0 เป็นยุคสมัยของอินเทอร์เน็ต

SMEs 4.0 ++

- การแบ่งยุคสมัยของอุตสาหกรรม 4.0 ใช้กระบวนการขับเคลื่อน (Driven) เป็นเรื่องของการจัดแบ่ง แต่ Thailand 4.0 ใช้ลักษณะของการผลิตของเศรษฐกิจโดยรวมเป็นจุดแบ่งของยุคสมัย (คนละประเด็นกัน) เพียงแต่ว่าในการอธิบายถึงยุค 4.0 ของ Thailand ก็อธิบายโดยการว่าด้วยบทบาทและความสามารถของ Internet - Based ว่าจะ เป็น Driven ใหม่เช่นเดียวกัน

- นอกจากนั้น ก็ได้นำเสนอแผนนโยบายว่าด้วยการบริหารงานด้าน SMEs ให้ร่วมไปกับ ขบวนการ 4.0 เป็น SMEs 4.0 ซึ่งก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ธุรกิจประเภท SMEs ก็ควรจะสร้าง โอกาสใหม่ๆ จาก Internet - Based Infrastructure ที่รัฐกำลังทุ่มเทผลักดัน การดำเนินงาน ตามนโยบายประชารัฐ ที่ให้บริษัท National Company มาร่วมกันผลักดันนโยบายเศรษฐกิจ

ร่วมกับชุมชน - ผลิตสินค้าและให้การสนับสนุนสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งก็จะต้องคำนึงถึงความ เป็นไปได้ในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นใหม่จาก Internet - Based Infrastructure เช่นเดียวกัน

- เรื่องของ 4.0 นั้น แท้ที่จริงก็คือยุคสมัยที่มี Internet - Based Infrastructure เป็นทั้ง Driven และ Platform ดังนั้น จะไม่ใช่เรื่องที่มีความเกี่ยวข้องเฉพาะแต่ในเรื่องของ สังคม และเศรษฐกิจ ตามที่อธิบายมาตามลำดับข้างต้น แต่จะไปช่วยต่อยอดความชัดเจนของการอธิบายเรื่อง คลื่นลูกที่สี่ของประชาธิปไตย (คลื่นลูกที่ 1 เป็นประชาธิปไตยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 คลื่น ลูกที่สอง เป็นยุคสมัยของการพัฒนาประชาธิปไตยตามกรอบของรัฐ - ชาติ (หลังสงครามโลก ครั้งที่สอง) คลื่นลูกที่ 3 - เป็นยุคสมัยของกระบวนการมีส่วนร่วม) ซึ่งเป็นพัฒนาการของ ประเทศกำลังพัฒนา ที่จะมีบุคลิกของการพัฒนาประชาธิปไตยดำเนินการควบคู่ไปพร้อม ๆ กับเรื่องของการมีส่วนร่วมตามสิทธิของพลเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจการตลาด และการ ผนวกรวมเข้ากับโลกสมัยใหม่ ในขณะที่การสร้างประชาธิปไตยในทางการเมืองนั้น จะให้ ความหมายที่มากไปกว่าการจัดการเลือกตั้งตัวแทน โดยจะหมายความรวมถึงการปฏิบัติ การต่อต้าน การจัดตั้งขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม การต่อสู้ของชนกลุ่มน้อย และ นักวิชาการบางคน และยังคงรวมความไปถึงการก่อการร้ายด้วยซ้ำไป ฯลฯ

The Fourth Wave of Democracy >>

Internet-Based Infrastructure = Collaborative Governance Policy

